

[Indenrigsministeren.]

lige — bør sættes i bero, indtil loven allivel skal tages op til revision til næste år.

Ordføreren for forslagsstillerne (J. M. Pedersen): Jeg må med beklagelse konstatere, at den højtærede indenrigsminister ikke ser sig i stand til at medvirke til ophævelse af loven om statens husholdningsråd. Den højtærede minister udtalte, at der ikke var noget forbavsende i, at mit parti fremsatte dette forslag, for det var på linje med, hvad vi har krævet hele tiden. Ja, vi har gennem årene, når lovforslaget om husholdningsrådet har været til behandling, advaret imod det. Vi har hævdet, at rådets virksomhed ville tage overhånd, at vi kunne undvære det, og at problemet skulle løses af private. Vi har desværre fået ret i vore synspunkter.

Som indledning til mine efterfølgende betragtninger vil jeg lige trække linjerne op for, hvordan husholdningsrådets tilblivelse er foregået. Det stammer oprindeligt fra 1932, hvor der blev nedsat et husholdningsudvalg, som skulle undersøge muligheden for at få oprettet et sådant husholdningsråd. Det viste sig, at udvalget ikke kunne nå til noget resultat. Den 21. februar 1934 fremsattes det første lovforslag om oprettelse af et husholdningsråd i landstinget af daværende indenrigsminister Bertel Dahlgaard. Lovforslagets første behandling, som fandt sted den 23. februar 1934, er refereret i Landstingstidende 1933-34, sp. 493. Lovforslaget henvistes til et udvalg, som afgav beretning den 7. september 1934, der gik ud på, at udvalget ikke havde afsluttet sit arbejde. Den 3. oktober samme år genfremsattes lovforslaget i landstinget. Første behandling fandt sted den 19. oktober; det står i Landstingstidende 1934-35, sp. 47. Der blev igen nedsat et udvalg, som afgav betænkning den 28. marts 1935. Den 5. april 1935 vedtoges det ændrede lovforslag i landstinget med alle stemmer mod 11, nemlig de konservatives. Retsforbundet var dengang ikke repræsenteret i landstinget og havde derfor ikke mulighed for at stemme imod. Lovforslaget blev derefter oversendt til folketinget og kom til første behandling dér den 11. april 1935 og blev endeligt vedtaget den 30.

april 1935 med 92 stemmer mod 16, de konservative og retsforbundet.

Loven skulle foreløbig gælde i 3 år. Der blev stillet et beløb på 20 000 kr. om året til rådighed, et beløb, som ikke måtte overskrides. Det første år, husholdningsrådet eksisterede, brugte det 9 281 kr. Det andet år var udgifterne steget til 19 888 kr., altså godt og vel en fordobling. Efter denne fordobling af udgifterne var det klart, at 20 000 kr. om året ikke ville være tilstrækkeligt, og indenrigsministeren foreslog da en ændring til loven den 23. november 1937 gående ud på, at man skulle fjerne loftet over forbruget og sige: „Værsgo, nu er låget taget af pengekassen, nu må I bruge, som det passer jer. I skal bare hvert år opgive jeres forbrug, så vi for en ordens skyld kan få beløbet bevilget på finansloven!“

Se, nu var der ved at komme system i galskaben, nu var det da et beløb, som var værd at rejse sig op for, så nu kunne de konservative også være med, og lovændringen blev da også vedtaget med samtlige stemmer mod retsforbundets 3. Nu var der givet fri bane for husholdningsrådet, hvilket det også benyttede sig af. Det gik nu stærkt med at bruge skatteydernes penge. Forbruget steg år for år. I 1945 var det oppe på lige ved 118 000 kr. om året og 1952-53 helt oppe på 470 000 kr. om året. Det kan man da kalde en stigning af betydning. Nu, da de konservative så tusinderne rulle, blev de så glade for udviklingen, at de mente, at så måtte vi også hellere lade millionerne rulle, og den 27. marts 1953 fik daværende indenrigsminister Aksel Møller i folketinget vedtaget, at den store, flotte bygning, som vi nu ser ude på Amager Fælledvej, skulle bygges. Vedtagelsen skete med samtlige stemmer mod retsforbundets 11.

Retsforbundet har hele tiden advaret og sagt, at det ikke var nogen statsopgave at oprette et husholdningsråd. Jeg tror ikke, at de ordførere, som i 1935 anbefalede og fik gennemført oprettelsen af denne institution, har tænkt sig denne udvikling. Det fremgår også af, at der fra begyndelsen var lagt loft over udgifterne, som ikke måtte overstige 20 000 kr. om året. De pågældende har kendt tendensen og villet sikre sig, men de har ikke haft magt til at